

ตรวจครบ ก่อนโอน: คู่มือลูกบ้าน – กรรมการหมู่บ้าน พร้อมแบบฟอร์มใช้จริง

ผู้แต่ง: รุ่งลายหงส์

คำนำ

ตรวจสอบสาธารณูปโภคก่อนการโอนถ่ายจากโครงการหมู่บ้านจัดสรรไปสู่นิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร เป็นขั้นตอนสำคัญที่มีผลโดยตรงต่อความมั่นคงของชุมชน และความเป็นอยู่ของลูกบ้านในระยะยาว ตามพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 มาตรา 41 และกฎกระทรวงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2545 กำหนดให้ผู้จัดสรรที่ดินต้องโอนทรัพย์สินสาธารณูปโภค เช่น ถนนทางเท้า ระบบไฟฟ้า ระบบประปา สวนสาธารณะ หรืออาคารส่วนกลาง ให้แก่นิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรที่สร้างขึ้น หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยทรัพย์สินเหล่านั้นต้องอยู่ในสภาพใช้งานได้จริง และปลอดภัย

ทั้งนี้ หากไม่มีการตรวจสอบอย่างรอบคอบ ก่อนการโอนจากโครงการหมู่บ้านจัดสรรไปสู่การคณะกรรมการนิติบุคคลหรือนิติบุคคลของหมู่บ้านจัดสรรนั้นแล้ว อาจก่อให้เกิดภาระทางการเงินต่อผู้อยู่อาศัย เช่น ต้องจัดสรรงบประมาณนิติบุคคล เพื่อซ่อมแซมระบบที่ไม่ได้มาตรฐาน ซึ่งควรเป็นความรับผิดชอบของผู้พัฒนาโครงการ นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของลูกบ้านที่มีต่อคณะกรรมการนิติบุคคลชุดแรก ซึ่งอาจถูกมองว่าขาดการรอบคอบหรือไม่สามารถปกป้องผลประโยชน์ของหมู่บ้านหรือชุมชนได้

เนื่องจากตามกฎหมายไม่ระบุให้มีการจัดตั้งผู้แทนลูกบ้านเข้าสังเกตการณ์ในการตรวจสอบสาธารณูปโภคไว้ แต่ในการปฏิบัติบางจังหวัดสามารถให้ผู้แทนลูกบ้าน ที่ได้รับการคัดเลือกมาเป็นผู้สังเกตการณ์ การตรวจสอบของคณะกรรมการสาธารณูปโภค ที่หน่วยงานรัฐแต่งตั้งขึ้น เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและความโปร่งใส ในการตรวจสอบสาธารณูปโภค ของโครงการจัดสรรก่อนโอนให้นิติบุคคลชุดแรก และผู้เขียนพบประสบการณ์ปัญหาที่ผู้แทนลูกบ้าน ไม่ทราบบทบาท ขอบเขต แนวทางปฏิบัติ ข้อควรระวังระหว่างการเข้าร่วมสังเกตการณ์การตรวจสอบสาธารณูปโภคดังกล่าว รวมทั้งการจัดทำรายงานนำเสนอต่อที่ประชุมลูกบ้านหรือเผยแพร่ผลการสังเกตการณ์ต่อลูกบ้าน เพื่อประกอบการพิจารณาการรับโอนทรัพย์สินและสาธารณูปโภคของลูกบ้านหรือนิติบุคคลชุดแรก จึงจัดทำหนังสือเล่มนี้ด้วยการรวบรวมข้อมูลแนวทางปฏิบัติ แบบฟอร์มต่างๆที่สามารถไปปรับใช้ ในการเข้าร่วมสังเกตการณ์และกฎหมายต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อการให้ความรู้ทั่วไป มิใช่คำแนะนำทางกฎหมาย ซึ่งเนื้อหาบางอย่างมาจากประสบการณ์ และการวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนเอง ดังนั้นผู้อ่านควรปรึกษาผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้จริง

สารบัญ

หน้า

1. ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร และกฎหมายที่เกี่ยวข้องในช่วงการถ่ายโอนสาธารณูปโภค	1
1.1 ความหมายของนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร	1
1.2 กระบวนการถ่ายโอนทรัพย์สินจากผู้จัดสรร	8
1.3 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบสาธารณูปโภค	12
2. บทบาทและขอบเขตของผู้แทนลูกบ้านในการสังเกตการณ์	16
2.1 คุณสมบัติผู้แทนลูกบ้าน	16
2.2 บทบาทอำนาจหน้าที่และขอบเขตในการมีส่วนร่วม	17
2.3 ข้อควรระวังทางกฎหมายของผู้สังเกตการณ์	19
3. แนวทางการสังเกตการณ์การตรวจสอบของคณะกรรมการ ตรวจสอบสาธารณูปโภคของรัฐ	27
3.1 วัตถุประสงค์ของการสังเกตการณ์ในการเข้าร่วมการตรวจสอบ กับคณะกรรมการตรวจสอบสาธารณูปโภค	27
3.2 ขอบเขตและแนวทางการสังเกตการณ์กระบวนการตรวจสอบ	27
3.3 ขั้นตอนในการสังเกตการณ์กระบวนการตรวจสอบ	28
3.4 เอกสารประกอบการสังเกตการณ์ในการตรวจสอบ	28
3.5 หากพบหนี้สินที่โครงการหมู่บ้านจัดสรรไม่ได้แจ้งไว้ จะมีผลต่อการจัดตั้งนิติบุคคลอย่างไร?	37
3.6 หากพบหนี้สินที่ไม่แจ้งภายหลังการจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้าน	39
4. แนวทางและรายการตรวจสอบ (Checklist) รายหมวด	41
4.1 ตัวอย่างแบบฟอร์มรายการตรวจสอบ (Checklist) ทรัพย์สินส่วนกลาง (Pre-Handover Checklist)	41
4.2 ตัวอย่างรายการตรวจสอบ (Checklist) รายหมวด	43
O ถนนและทางเท้า	
O สวนสาธารณะของหมู่บ้านจัดสรร	
O บ่อบำบัดน้ำเสียของหมู่บ้านจัดสรร	

สารบัญ

หน้า

- ไฟส่องสว่างของหมู่บ้านจัดสรร
- สระว่ายน้ำของหมู่บ้านจัดสรร
- ความปลอดภัยในหมู่บ้านจัดสรร
- อาคารสำนักงานนิติบุคคลในหมู่บ้านจัดสรร
- รื้อหมู่บ้านจัดสรร
- ระบบประปา
- ระบบข้อมูลและสารสนเทศ

5. การรายงานผลและข้อเสนอแนะของผู้แทนลูกบ้าน 64

- 5.1 วัตถุประสงค์ของการรายงาน 64
- 5.2 แนวทางการจัดทำรายงานผลสังเกตการณ์ 64
- 5.3 ตัวอย่างแบบฟอร์มรายงานผลการสังเกตการณ์ของผู้แทนลูกบ้าน 65
- 5.4 การสื่อสารกับคณะกรรมการตรวจสอบ 67
- 5.5 การส่งต่อข้อมูลให้ลูกบ้านรับทราบ 68
- 5.6 แนวทางเสนอข้อเสนอแนะอย่างสร้างสรรค์ 71

6. กรณีศึกษาและแนวทางป้องกันปัญหา 73

- 6.1 กรณีศึกษาและแนวทางป้องกันปัญหาจากตัวอย่างปัญหาที่พบบ่อย 73
- 6.2 วิธีการสื่อสารปัญหากับหน่วยงานรัฐ 75
- 6.3 แนวทางการดำเนินการหากพบว่าคณะกรรมการตรวจสอบ 77
- ไม่โปร่งใสหรือทุจริตหรือลูกบ้าน มีความเห็นไม่สอดคล้องกับ
ผลการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบของหน่วยงานรัฐ

7. บรรณานุกรม 80